

Sygn. akt II Ca 308/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 maja 2015 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Paweł Hochman
Sędziowie	SSO Grzegorz Ślęzak (spr.) SSO Beata Grochulska
Protokolant	st. sekr. sąd. Beata Gosławska

po rozpoznaniu w dniu 14 maja 2015 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa E. K.

przeciwko D. N.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Bełchatowie

z dnia 23 stycznia 2015 roku, sygn. akt I C 344/14

1. zmienia zaskarżony wyrok: w punkcie pierwszym sentencji w ten sposób, że zasądza od D. N. na rzecz E. K. prowadzącej działalność gospodarczą (...) w Ł. kwotę 2.679, 72 (dwa tysiące sześćset siedemdziesiąt dziewięć 72/100) złotych, z odsetkami od kwoty 1.739,49 (jeden tysiąc siedemset trzydzieści dziewięć 49/100) złotych w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP od dnia 31 marca 2013 roku i od kwoty 940,23 (dziewięćset czterdzieści 23/100) złotych w wysokości ustawowej od dnia 31 marca 2013 roku oraz w punkcie drugim sentencji w ten sposób, że znosi wzajemnie koszty procesu między stronami ;

2. oddala apelację w pozostałym zakresie;

3. znosi między stronami koszty procesu za instancję odwoławczą.

Na oryginale właściwe podpisy

Sygn. akt II Ca 308/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 23 stycznia 2015 roku Sąd Rejonowy w Bełchatowie po rozpoznaniu sprawy z powództwa E. K. przeciwko D. N. o zapłatę

1. oddała powództwo;

2. zasądza od powódki E. K. na rzecz pozwanej D. N. kwotę 2.417 zł tytułem kosztów procesu;

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego.

W dniu 30 maja 2009 r. powódka E. K. prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą (...) w Ł. zawarła z pozwaną D. N. jako pożyczkobiorcą umowę (...) Nr (...).

Zgodnie z treścią § 1 w/w umowy łączna kwota pożyczki wynosiła 10.327,18 zł i obejmowała kwotę pożyczki w wysokości 9.835,41 zł oraz opłatę administracyjną w wysokości 491,77 zł. Strony ustaliły w umowie, iż wysokość oprocentowania pożyczki w stosunku rocznym będzie wynosiła 21,00 %, całkowity koszt pożyczki na dzień zawarcia umowy wyniesie 4.080,96 zł a rzeczywista stopa roczna oprocentowania na dzień zawarcia pożyczki wynosi 40,04%.

Całość zadłużenia z tytułu pożyczki pozwana D. N. zobowiązała się spłacić w 24 miesięcznych ratach w wysokości 579,85 zł każda rata, począwszy od dnia 15 lipca 2009 roku zgodnie z załączonym do umowy harmonogramem spłat pożyczki, przy czym wysokość ostatniej raty korygującej wynosiła 579,82 zł. Ostateczny termin spłaty pożyczki został określony na dzień 15 czerwca 2011 roku (§ 1 pkt 10).

W § 4 umowy strony określiły kolejność zarachowania spłaty pożyczki: część kapitałowa (opłata administracyjna pobierana jest w ostatnich ratach pożyczki, po spłacie kapitału udzielonego), odsetki bieżące, koszty zadłużenia przeterminowanego.

Zgodnie z treścią § 10 umowy pożyczki niespłacenie raty pożyczki w ustalonym terminie powoduje powstanie zadłużenia przeterminowanego, od którego pobierane są koszty opłaty rekompensacyjnej (odszkodowania, wyrównanie poniesionych strat) w wysokości 0,002 kwoty zaległości za każdy dzień zwłoki (0,73 rocznie) oraz koszty określone w § 14 umowy. W przypadku gdy pożyczkobiorca jest w zwłoce ze spłatą dwóch rat pożyczki pożyczkodawca może wezwać do zapłacenia zaległych rat w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania, a w przypadku braku zapłaty całej zaległości dokona wypowiedzenia umowy o pożyczkę w terminie 30 dni od dnia doręczenia wypowiedzenia (§ 11).

W dniu podpisania umowy pożyczki tj. 30 maja 2009 roku została pozwanej D. N. wypłacona z tytułu przedmiotowej pożyczki kwota 9.835,41 zł tj. po potrąceniu z łącznej kwoty pożyczki określonej w umowie w wysokości 10.327,18 zł opłaty administracyjnej w wysokości 491,77 zł.

Do dnia 15 czerwca 2011 roku pozwana D. N. dokonała spłat z tytułu przedmiotowej pożyczki na łączną kwotę 3.960,- zł.

Pismami z dnia 6 marca 2014 roku i 19 marca 2014 roku (odebranymi przez pozwaną odpowiednio w dniach 7 marca 2014 r. i 21 marca 2014 r.) powódka wezwała pozwaną do spłaty całości zadłużenia z tytułu udzielonej pożyczki.

Sąd Rejonowy zważył, iż powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Powódka dochodzi od pozwanej zapłaty kwoty 12.5643,04 zł z tytułu udzielonej pożyczki z dnia 30 maja 2009 r. W umowie pożyczki strony ustaliły harmonogram spłat pożyczki, z którego w sposób niewątpliwy wynika termin wymagalności poszczególnych jej rat. Zważyć przy tym należy, iż umowa pożyczki nie została przez stronę powodową wypowiedziana przed ostatecznym terminem jej spłaty.

Zgodnie z treścią art. 120 § 1 KC zd. pierwsze, bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Zgodnie z art. 118 KC jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata.

Biorąc pod uwagę, iż roszczenie objęte pozwem, na które składają się poszczególne niespłacone przez pozwaną raty pożyczki, stało się wymagalne w terminach określonych w harmonogramie spłaty pożyczki jako terminy płatności poszczególnych rat. Powództwo zostało wytoczone w dniu 31 marca 2014 roku, a więc w przypadku rat pożyczki, których termin płatności a tym samym ich wymagalność upłynął dalej niż na 3 lata przed wytoczeniem powództwa - co ma miejsce w odniesieniu do rat I - XXI - podniesiony zarzut przedawnienia należy uznać za w pełni uzasadniony.

Zgodnie z art. 117 § 2 KC po upływie terminu przedawnienia, ten przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia.

Za niezasadne należy również uznać żądanie zapłaty w pozostałym zakresie a to z powodu nieudowodnienia wysokości roszczenia. Jak bowiem wynika z treści zawartej przez strony umowy pożyczki łączna kwota pożyczki tj. łącznie z opłatą administracyjną w wysokości 491,77 zł miała być przez pozwaną spłacona w sposób określony w harmonogramie spłat pożyczki załączonym do umowy pożyczki. Nie ulega też kwestii, że kwota pożyczki jaka została wypłacona pozwanej w dniu udzielenia pożyczki to kwota 9.835,41 zł a więc już po potrąceniu z całkowitej kwoty pożyczki opłaty administracyjnej w wysokości 491,77 zł. Tymczasem harmonogram spłat pożyczki tej okoliczności nie uwzględnia i obejmuje spłatę kapitału w łącznej kwocie 10.327,18 zł, która została rozbita na 24 raty miesięczne i tak też oprocentowana. Zważyć bowiem należy, iż płatność I rata pożyczki przypada na dzień 15 lipca 2009 r. gdy tymczasem potrącenie opłaty administracyjnej nastąpiło już przy wypłacie pożyczki pozwanej tj. w dniu 30 maja 2009 r. Prowadzi to do wniosku, że opłata administracyjna została przez stronę powodową podwójnie skredytowana, a pozwana miałaby ją spłacić de facto w podwójnej wysokości. Niezależnie bowiem od jej pobrania przez stronę powodową przez potrącenie już przy wypłacie pożyczki została ona nadto ujęta w kapitale jaki pozwana miałaby spłacić zgodnie z harmonogramem spłaty. Powyższe prowadzi do wniosku, iż harmonogram spłat nie uwzględniający potrąconej już przy wypłacie pożyczki opłaty administracyjnej jest błędny i określa błędne wysokości poszczególnych rat. Nie pozwala to na ustalenie prawidłowej wysokości rat, co w kontekście przedmiotowej sprawy ma istotne znaczenie w odniesieniu do rat, których nie obejmuje podniesiony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia.

Przy rozstrzyganiu o żądaniu pozwu trzeba mieć na względzie pewne reguły, na których opiera się kontradiktoryjny proces. I tak zgodnie z treścią art. 6 KC ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. W myśl zasady kontradiktoryjności przygotowanie, gromadzenie i dostarczanie materiału procesowego obciąża strony procesowe, a do Sądu należy jedynie ocena tego materiału i wydanie na jego podstawie rozstrzygnięcia. Tak więc ten, kto powołując się na przysługujące mu prawo, żąda czegoś od innej osoby, obowiązany jest udowodnić fakty (okoliczności faktyczne) uzasadniające to żądanie.

Tymi faktami w niniejszej sprawie był dług z tytułu pożyczki, którego wysokość w zakresie w jakim nie został w sposób skuteczny objęty zarzutem przedawnienia w związku z powyższymi rozważaniami, nie została przez stronę powodową wykazana.

W sprawie nie wystąpiła również żadna szczególna sytuacja procesowa dająca podstawę do przeprowadzania postępowania dowodowego z urzędu. W sprawie nie zostały podniesione żadne szczególne okoliczności, które ze względu na istotę sporu nakazywałyby zastosować to szczególne uprawnienie Sądu. Działanie Sądu z urzędu mogłoby bowiem spotkać się w tej sytuacji z uzasadnionym zarzutem braku bezstronności.

Dlatego też mając powyższe na uwadze, wobec skutecznego podniesienia przez pozwanego zarzutu przedawnienia oraz nieudowodnienia przez stronę powodową wysokości dochodzonego roszczenia w pozostałym zakresie, powództwo zostało oddalone.

O kosztach postępowania Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 98 § 2 KPC nakładając na stronę powodową obowiązek zwrotu wszystkich kosztów procesu poniesionych przez stronę pozwaną. Na podstawie § 6 pkt 5) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163 poz. 1349 ze

zm.) na koszty te złożyły się koszty zastępstwa procesowego w kwocie 2.400,- złotych oraz opłata od pełnomocnictwa - 17,- zł.

Powyższy wyrok w części oddalającej powództwo ponad kwotę 9.883,29 zł oraz rozstrzygającej o kosztach procesu zaskarżyła strona powodowa zarzucając mu naruszenie art. 6 kc poprzez przyjęcie, iż powód nie udowodnił

wysokości poszczególnych rat tj. nr: 22 , 23 i 24 w sytuacji gdy z umowy oraz z harmonogramu spłaty pożyczki wynikała wysokość poszczególnych rat.

Apelująca wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie na rzecz powoda od pozwanej kwoty 2679,75 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zmianę orzeczenia o kosztach procesu wnosząc o zasądzenie kosztów procesu od pozwanej na rzecz powoda za instancję odwoławczą.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest w pełni uzasadniona, albowiem podniesiony w niej zarzut obraży art. 6 kc przez uznanie, że strona powodowa nie udowodniła wysokości roszczenia w zakresie trzech ostatnich nieprzedawnionych rat spłaty pożyczki (tj. rat: 22, 23 i 24) jest trafny.

Lektura materiału aktowego prowadzi do wniosku, iż Sąd Rejonowy poddał zgromadzony w sprawie materiał dowodowy prawidłowej ocenie, czyniąc ustalenia faktyczne w zakresie zarzutów podnoszonych przez strony, i ta prawidłowa ocena dowodów doprowadziła Sąd I instancji do poczynienia trafnych ustaleń faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia, które to Sąd Okręgowy podziela.

Pomimo jednak dokonania trafnych ustaleń faktycznych, Sąd I instancji wyprowadził z nich błędne wnioski w zakresie oceny prawnej roszczenia przynajmniej w jego części, tj. odnośnie żądania zasądzenia od pozwanej na rzecz strony powodowej należności wynikającej z trzech ostatnich rat zaciągniętej pożyczki przy uznaniu, że roszczenie powódki w tej części nie uległo przedawnieniu, w sytuacji gdy roszczenie w tym zakresie zostało – wbrew odmiennemu stanowisku tegoż Sądu – udowodnione.

Abstrahując już od dokonanej przez Sąd Rejonowy oceny zarzutu przedawnienia w zakresie roszczenia co do pozostałych wcześniejszych rat spłaty kredytu wobec niezaskarżenia i uprawomocnienia się wyroku w tej części, podnieść na marginesie należy, iż nie została rozważona – w ramach rozpoznania istoty sprawy pod kątem prawa materialnego, które Sąd rozpoznający sprawę winien jest brać pod rozwagę z urzędu – kwestia ewentualnej przerwy w biegu terminu przedawnienia w tym zakresie na skutek ewentualnego uznania długu przez pozwaną w świetle złożonego przez stronę powodową, niereprezentowaną przez profesjonalnego pełnomocnika, oświadczenia pozwanej, znajdującego się na karcie 40 akt sprawy.

Sąd II instancji przy rozpoznaniu apelacji związany jest jej granicami i zakresem zaskarżenia w niej wskazanym, a ten dotyczy tylko rozstrzygnięcia Sądu I instancji w zakresie oddalającym powództwo o należności z tytułu niespłaconych w terminie trzech ostatnich rat pożyczki wraz z odsetkami, tj. w zakresie kwoty 2679,72 zł wraz z odsetkami.

Bezsporne jest i ustalone przez Sąd i instancji, iż roszczenie w zakresie wyżej wskazanym (tj. w zakresie niespłaconych w terminie rat 22, 23 i 24) nie uległo przedawnieniu.

Chybionym jest natomiast w świetle materiału sprawy twierdzenie Sądu, iż strona powodowa nie udowodniła wysokości roszczenia w powyższym zakresie, a przede wszystkim twierdzenie, że strona dwukrotnie obciążyła pozwaną opłatą administracyjną, którym to błędem obciążony jest też harmonogram rat spłaty pożyczki.

Opłata administracyjna – jak wskazuje treść umowy pożyczki oraz harmonogram jej spłaty – została zapłacona za pozwaną przez stronę powodową (tj. skredytowana) i jako taka słusznie powiększyła ona kwotę kapitałową udzielonej pożyczki i na takich zasadach jak kapitał podlega ona zwrotowi stronie udzielającej tejże pożyczki.

Także - i przede wszystkim - strona powodowa udowodniła roszczenie w zakresie ograniczonej już w apelacji kwoty 2679,75 zł z tytułu przeterminowanych i niespłaconych do chwili obecnej trzech ostatnich rat pożyczki (tj. w zakresie kapitału w wysokości 1739,52 zł i odsetek – opłaty rekompensacyjnej z § 10 umowy w wysokości 940,23).

Powyższe należności wynikają z treści umowy pożyczki oraz harmonogramu jej spłaty, które podpisała i których nie kwestionowała pozwana, lecz przeciwnie – jak wynika z treści jej oświadczenia na karcie 40 akt sprawy – uznawała swoje zadłużenie prosząc jedynie o czasowe zmniejszenie wysokości rat z uwagi na trudną sytuację materialną.

Powyższa kwota znajduje także odzwierciedlenie w załączonym do apelacji wyliczeniu, które Sąd Okręgowy akceptuje jako, że znajduje ono oparcie w treści przedmiotowej umowy pożyczki oraz harmonogramie jej spłaty.

Zgodnie z treścią łączącej strony umowy pożyczki odsetki od kwoty 1739,49 zł od daty pozwu należą się w wysokości tą umową przewidzianą, tj. w wysokości nie przekraczającej czterokrotności stopy lombardowej NBP (art. 481 i art. 359 § 1 i § 2¹ kc), natomiast od kwot 940,23 zł naliczonych już odsetek umownych do wytoczenia pozwu należą się od daty pozwu odsetki ustawowe (art. 481 i 482 kc).

Dlatego też, w uwzględnieniu apelacji, należało na podstawie art. 386 § 1 kpc zmienić rozstrzygnięcia Sądu I instancji w zaskarżonej części, tak co do istoty sprawy jak i w konsekwencji tego w zakresie kosztów procesu w oparciu o art. 100 kpc, i orzec jak w sentencji wyroku.

Apelacja w pozostałej części, tj. w zakresie żądania odsetek wyższych niż ustawowe od kwoty 940, 23 zł od daty pozwu, podlegała oddaleniu jako nieuzasadnioną na podstawie art. 385 kpc ze względów wyżej już wskazanych.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 100 kpc, znosząc je wzajemnie między stronami.

Na oryginale właściwe podpisy